

Vedlegg til Arbeidsprogram 2021-2022

Strategisk plan for anleggsutvikling 2021 - 2030

Nordre Follo idrettsråd skal arbeide for best mulige forhold for idretten i kommunen. Å bidra til anleggsutvikling som møter behovene, er en viktig del av dette. På årsmøtet i september 2020 ble det vedtatt en plan for arbeidet med utviklinga av en strategisk anleggsplan. Arbeidet har fulgt denne planen, og hatt møter med idrettslagene, kommunens administrasjon og politikere.

Følgende skriftlige underlag har vært benyttet i arbeidet:

- Innspill fra daglige ledere (vinter 2020)
- Innspill etter møter med klubbene
- Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
- NIFs planer: Vi vil! Vi skal!

Vi har i tillegg brukt skisser og utkast til kommunens arbeid med Behovsanalyse idrett 2.0, samt informasjon fra anleggsutvalget fra Viken IK om deres arbeid.

Planen bygger på idrettslagenes ambisjoner og de behov som følger av det, samt hvilke utfordringer idrettslagene opplever i forhold til anleggssituasjonen. Planen avsluttes med en oppsummering av de mest sentrale oppgavene idrettsrådet skal jobbe med i de kommende årene.

Ambisjonene for idretten i Nordre Follo

Selv om vi har enkelte store idrettsgrener, er idrettstilbudet i kommunen svært mangfoldig. Som eksempler kan nevnes motorsport, kampsport, dans, orientering, langrenn, ishockey og en rekke ballspporter. Flere klubber er også i gang med å gi tilbud om e-port. Denne bredden er viktig og gir muligheter for de aller fleste til å finne en aktivitet som passer. Samtidig gir dette en utfordring i forhold til anleggssituasjonen. En del av aktivitetene korresponderer godt med skolens behov, men ikke alle.

Det aller meste av idretten i Nordre Follo er barneidrett og mosjonsidrett, dvs at aktiviteten preges av å være primært breddeidrett. Samtidig er det klart uttalt fra idrettslagene at man ønsker å ha god kvalitet, uavhengig av toppidrett eller breddeidrett. Effekter i forhold til folkehelse og sosial tilhørighet vil avhenge av kvaliteten på tilbudene. Anleggene vi bruker er en del av dette, og må bidra til av kvaliteten kan opprettholdes.

Idrettslagene i Nordre Follo er opptatt av å holde kostnadene så lave som mulig. Det å ha tilgang til egnede lokaliteter har sin pris og er en viktig faktor i dette, fordi anleggene spiller en viktig rolle for kostnadsnivået også ved at de benyttes til små og store arrangementer. Hver av disse bidrar til inntekter for idrettslagene, som benyttes til å skape aktivitet og holde kostnadsnivået nede. I tillegg til den sportslige verdien av større arrangementer som tiltrekker seg deltakere fra områder utenfor kommunen, er det verdt å merke seg at disse også bidrar til inntekter for næringsdrivende i kommunen.

Idrettslagene i kommunen har i dag ulike betingelser i forhold til tilgang til egnede anlegg. Etter kommunesammenslåingen, har avtaler om bruk, kostnader og drift vært videreført uendret frem til nå. For eksempel har idrettslagene i tidligere Opepgård kommune betalt vesentlig mer i leie for bruk av kommunale anlegg, enn idrettslagene i tidligere Ski kommune. Vi forventer at disse økte kostnadene blir fjernet eller kompensert for allerede i 2021.

Utfordringsbildet vedrørende anlegg

Behovene som idrettslagene melder inn i forhold til nye anlegg, kan oppsummeres i:

- Behov som skyldes for liten anleggskapasitet i dag (alle som ønsker å delta får ikke plass)
- Behov knyttet til at utøverne ikke får nok tid til trening i anleggene sett i forhold til idrettslagenes ambisjoner
- Behov knyttet til uhensiktsmessige lokaler for dagens utøvere (kvalitet)

Diskusjonen med idrettslagene har i særlig grad fokusert på hvilke typer anlegg det er behov for, samt hvor nye bør anlegges. I tillegg har det også vært lagt vekt på å få frem behov for oppgradering, vedlikehold og rehabilitering av eksisterende anlegg.

Arbeidet som har vært gjort det siste året, har vist at særlig kampsportgruppene har utfordringer med å få egnet kvalitet på lokalene sine. Med kvalitet mener vi i denne sammenheng at lokalene er hensiktsmessige og tilrettelagt for å kunne utøve den aktuelle idretten. I dag er det en av klubbene som har egne lokaler. En annen leier seg i inn i et godt tilrettelagt anlegg og de øvrige klubbene har det relativt krevende. Dette skyldes til dels at de må bruke av sin treningstid til å ta matter ut og inn, samt at utstyrslagene kan være vanskelig tilgjengelige. Det benyttes bomberom og kjellerlokaler på skoler, samt at noen har leid seg inn i private lokaler. Idrettsrådet har arbeidet tett sammen med kampsportklubbene for å kartlegge situasjonen og se på løsninger. En mulighet er et kampsportsenter, men vi ser ikke det som realistisk på kort sikt. Kampsportklubbene rekrutterer i stor grad lokalt, og har først og fremst meldt behov for bedre lokaler i nærmiljøet. Aktivitetsrom tilknyttet skoler og/eller flerbrukshaller tegner seg derfor som de mest aktuelle løsningene for kampsportene.

Det er en generell utfordring at idrettslagene ikke får gitt et tilstrekkelig godt tilbud til de som ønsker å drive idrett, blant annet på grunn av manglende anleggstid. Kapasitet er derfor en viktig faktor for tilbudene som kan gis. Tall fra Viken Idrettskrets viser at Nordre Follo ligger omtrent på gjennomsnittet for Vikens kommuner når alle idrettsanlegg som forventes ferdigstilt i 2022 telles med (kommunale og private). Dette oppleves allikevel som for lite. Kommunens behovsanalyser fra 2020 beskrev et stort rehabiliteringsbehov for en del av de eksisterende idrettsanleggene. Ut fra underlaget som er laget for Behovsanalyse idrett 2.0, forsterkes dette ytterligere.

Mange idretter har aktiviteter som går året rundt, noe som presser på anleggskapasiteten særlig om vinteren. For eksempel har flere typiske sommeridretter behov for å tilby innendørs trening i vinterhalvåret. Dette gir økende behov for treningstid i hallene og mindre aktivitetsrom. Med den befolkningsutviklingen som er forventet i kommunen, er det helt nødvendig å ha gode og realiserbare planer for både rehabilitering av eller erstatning for eksisterende anlegg og for bygging av nye. Uten dette, vil idrettstilbudet bli svekket, med de negative konsekvenser det kan få. Det er vanskelig å se at en slik situasjon vil gi muligheter for å oppfylle ambisjonene til idretten (f.eks. livslang idrett) og Nordre Follo kommune (f.eks. aktiv hele livet). Da må vi i så fall forskyve en mye større andel av tilbudene over mot aktiviteter som ikke krever anlegg.

Konkrete behov frem mot 2030

Rehabiliteringsbehovet er særlig knyttet til flerbrukshaller, svømmehaller, kunstgressbaner og friidrettsarenaer. Idrettsrådet legger til grunn at eksisterende anlegg med rehabiliteringsbehov, eksempelvis flerbrukshaller og kunstgressbaner, enten blir rehabilitert til akseptabel standard i løpet av kort tid, eller at de erstattes av nye tilsvarende anlegg. Vi forventer at Behovsanalyse idrett 2.0 vil resultere i en konkret plan for dette.

Ny svømmehall har klart høyest prioritet, som en direkte konsekvens av at Langhus Bad vil bli revet. I 2022 og sannsynligvis minst to år fremover, vil kapasiteten for svømmeidretten være sterkt redusert. Det er helt nødvendig å få bygget en ny svømmehall så raskt som mulig. Denne hallen må som et minimum være stor nok til at den sammen med øvrige svømmehaller dekker dagens behov for svømmeidretten.

Når det gjelder friidrett er status at de eksisterende anleggene gjennomgående er i dårlig, til dels svært dårlig, forfatning. Det er igangsatt rehabilitering av de mest prekære behovene, men det må finnes mer varige løsninger. Idrettsrådet er av den oppfatning at det skal være ett fullverdig stadionanlegg for friidrett i kommunen, supplert med lokale delanlegg. Idrettsrådet vil være pådriver for å få utarbeidet en plan for dette, i samarbeid med de aktuelle idrettslagene.

Basert på den vanskelige situasjonen mange av kampsportene er i, vil idrettsrådet også være en pådriver for å sikre mer hensiktsmessige lokaler enn det de har i dag. Vi vil som et første steg se etter muligheter for lokaler/aktivitetsrom knyttet til skolebygg eller flerbrukshallene. Det er allerede etablert et godt samarbeid med kommunedirektørens stab for å finne muligheter i eksisterende lokaler. Videre vil det være viktig å legge inn rom for slike behov i forbindelse med nybygging eller ombygging av idrettsanlegg og skoler.

Både tidligere Ski og Oppegård idrettsråd hadde nye flerbrukshaller høyt på sine prioriteringslister. I behovene som er meldt inn fra idrettslagene om for liten kapasitet i flerbrukshallene, viser at behovene fortsatt er til stede og bør prioriteres. Siden barn og ungdom utgjør den desidert største brukergruppen som benytter hallene, er det sannsynligvis hensiktsmessig å plassere flerbrukshaller der det er behov for skolebygg. Det finnes planer for nye hallflater knyttet til skoleanlegg (Sofiemyr og Finstad), samt i Langhus idrettspark. Om det også skal bygges flerbrukshaller andre steder enn ved skoler, må det vurderes opp mot hvor det er størst behov. I tillegg bør lokalisering vurderes opp mot effektiv drift og ønsket om å skape sosiale idrettsmiljøer på tvers av alder og aktiviteter. En samling av ulike anlegg i idrettsparkene er et viktig element i å få til dette. Lokalisering av anlegg kan også vurderes ulikt for anlegg spesielt rettet inn mot toppidrett versus breddeidrett. Vi forventer at kommunens Behovsanalyse idrett 2.0 vil gi ytterligere underlag for å kunne prioritere mellom ulike lokaliseringalternativ for nye flerbrukshaller.

Selv om vi i 2020 fikk ny turnhall, vil rivingen av Langhus bad og turnhall skape reduserte muligheter for turnsporten samlet, og for turnere i Langhus IL spesielt. På kort sikt må dette kompenseres ved omdisponering av tid i Langhushallen, men på sikt er det behov for en ny turnhall. I tillegg var en basishall et prioritert anlegg i Oppegård idrettsråd i forbindelse med Fram-prosjektet. Idrettsrådet mener basishaller bør vurderes sammen med bygging av nye idrettsanlegg, da alle idrettsutøvere vil ha glede av disse for basistrening.

Selv om toppidrett utgjør en liten andel av idrettslagenes virksomhet, er den viktig på flere måter. Blant annet får vi høy trenerkvalitet til utøvere langt utover de som er toppidrettsutøvere. Samtidig ser vi at våre toppidrettsutøvere bidrar positivt til idrettslagene, både som inspirasjon og gode rollemodeller. Dette er viktige aspekter, som gjør at det er allmenn oppslutning om toppidrettslagene og – utøverne i kommunen. Et eksempel på dette er det samarbeidet alle håndballklubbene nylig har etablert. Man har samlet seg om at Follo HK Herrer og Follo HK Damer skal være klubbene som satser mot toppen i håndball. Men vi ser behov for å arbeide enda bredere for å tydeliggjøre både hva vi vinner og hvilke særskilte behov som knytter seg til toppidretten i kommunen. Vi trenger blant annet en tydeliggjøring av hvilke anlegg som bør fylle behov som kun kreves av toppidrettsutøvere. NFIR vil derfor ta initiativ til å lage en strategi for toppidrett, sammen med idrettslagene i kommunen. Vi vil også invitere kommunen til å delta arbeidet.

Det er et økende behov for også å se på muligheter for å etablere anlegg som kan benyttes av flere utendørsidretter, for eksempel sykkelbaner og rullerulleskøyter. Idrettsrådet vil igangsette et arbeid for å se på hvilke kombinasjonsanlegg som er av interesse, samt hvor disse kunne lokaliseres.

Idrettslagene har over lang tid meldt behov for innendørsanlegg for fotball, friidrett og andre idretter som ikke har en naturlig tilhørighet i flerbrukshaller. NFIR vurderer at slike anlegg kan gi et stort løft for flere idretter. Vi mener slike anlegg enten bør løftes opp på regionalt nivå eller at det realiseres gjennom private initiativ, men tilrettelagt på kommunal grunn. Idrettsrådet vil i første omgang se etter muligheter for å koble disse behovene inn mot Viken IKs arbeid med anleggsutvikling.

Årlig vurdering og prioritering av behov for anleggsutvikling

Idrettens behov er stort og fortsatt er mange behov udekket. I tillegg til det som er beskrevet over, finnes en rekke andre særskilte og lokale behov (f.eks. klubbhus og innendørstilbud til flere vinteridretter). Gjennom de oppgaver som tas inn i arbeidsprogrammet til NFIR, vil vi få et bedre fundament for å håndtere noen sentrale utfordringer. Men dette gir ikke et tilstrekkelig grunnlag for de prioriteringer som NFIR hvert år gjør i forkant av kommunens vedtak om handlingsplaner og investeringsbudsjett. For å sikre et best mulig felles fundament og forståelse for de prioriteringer som NFIR gjør mellom ulike anlegg og lokaliseringer, vil vi arrangere et seminar med alle idrettslagene i forkant av beslutninger om NFIRs prioriteringer av anlegg.

Finansieringsmodeller

Gjennomgangen ovenfor har ikke lagt føringer på hvordan idrettsanlegg bør finansieres eller driftes. Et stort antall mindre og noen større anlegg er eid og finansiert av idretten selv. Men de største anleggene, som flerbrukshaller og svømmehaller, er i hovedsak eid av kommunen. Selv om kommunen er i en vanskelig økonomisk situasjon nå, er det grunn til å tro at kommunen også i fremtiden vil bygge idrettsanlegg. Samtidig ser vi stadig flere anlegg og anleggsplaner i regi av idretten selv eller utviklet i samarbeid med kommersielle aktører. NFIR vil igangsette et arbeid for å sikre at terskelen for idrettens egne planer blir lavest mulig. Det er behov for forutsigbarhet med hensyn til bidrag fra kommunen, enten i form av lånegaranti, delfinansiering, leieforhold eller andre bidrag. Det er vårt mål at vi får etablert en enighet, gjerne en avtale, med kommunen om hvordan man ser for seg at idretten selv kan ta et større eierskapsansvar. Det er ønskelig at dette arbeidet kobles sammen med mulighetene for at idretten overtar driftsansvar for anlegg.

Avsluttende bemerkninger

I planen ovenfor har vi ikke eksplisitt nevnt anlegg tilrettelagt for egenorganisert aktivitet, men det er ikke fordi de anses å være uviktige. Tvert imot, har flere av idrettslagene tatt initiativ til og selv stått for bygging av slike anlegg. Idrettsrådet vil i det videre arbeidet bidra også til slike anlegg der det er naturlig, og forsøke å se dem i sammenheng med de prioriteringer som skisseres ovenfor.

Planen er utviklet i 2021, og vil måtte revideres jevnlig. Det vil derfor være naturlig at en oppdatert versjon legges frem årlig, for eksempel på årsmøtene til NFIR.